

ارزیابی و رتبه بندی عوامل مؤثر در استقرار نرم افزارهای حسابداری

عبدالرسول رحمانیان کوشکی

استادیار، گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
abr.rahmanian@pnu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۳۱

چکیده

نرم افزارهای حسابداری به عنوان یکی از اجزای مهم موجود سیستم های اطلاعاتی حسابداری به حساب می آید. از این رو بررسی وجود یا عدم وجود ویژگی های اصلی یک سیستم اطلاعاتی حسابداری در این نرم افزارها در راستای اجزای این پژوهش دارای اهمیت است. یک سیستم اطلاعاتی حسابداری باید دارای ویژگی های از قبیل سازگاری، انعطاف پذیری، کنترل داخلی، ویژگی های عمومی، آموزش و ساختار گزارش دهی می باشد. بنابراین هدف اصلی این پژوهش تأثیر عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها می باشد. روش پژوهش، توصیفی- پیمایشی و از نظر نوع کاملاً کاربردی است. پرسشنامه و مصاحبه دو تکنیک اصلی در راستای گردآوری داده های اولیه پژوهش می باشند. جامعه آماری در این پژوهش، شرکت هایی هستند که نرم افزار حسابداری برای آن ها در سال ۱۴۰۰ پیاده سازی شده بود. در راستای تجزیه و تحلیل اطلاعات از دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در بخش تحلیل استنباطی با استفاده از آزمون T تک نمونه ای و جهت رتبه بندی عوامل مؤثر در ارزیابی استقرار نرم افزارهای حسابداری از آزمون فریدمن استفاده شده است. نتایج نشان دادند که عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی تأثیر مناسبی دارند. یعنی نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، از نظر ویژگی های عمومی، سازگاری، انعطاف پذیری، کنترل های داخلی، آموزش و ساختار گزارش دهی دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است. با توجه به رتبه بندی عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها، ساختار گزارش دهی دارای بیشترین اهمیت و کنترل داخلی از پایین ترین اهمیت در مقایسه با سایر عناصر برخوردار بود.

واژه های کلیدی: نرم افزارهای حسابداری، استقرار نرم افزار، ارزیابی، رتبه بندی.

۱- مقدمه

استفاده از سیستم های مکانیزه در عین این که برای همه ی سازمانهای امروزی ضرورتی گریز ناپذیر تلقی می شود، اما در هر حال تصمیم گیری در مورد آنها همانند هر سرمایه گذاری دیگری، با مجموعه ای از اقلام هزینه و منفعت مرتبط است. هزینه های تامین سخت افزار و نرم افزار، آموزش کارکنان، نگه داری سیستم و نظایر آن به شرکت تحمیل می شود. در مقابل، منافعی از قبیل: تهیه ی به موقع اطلاعات، تهیه ی اطلاعات برای سطوح متفاوت مدیریت، افزایش سرعت تهیه ی اطلاعات حسابداری، افزایش امنیت اطلاعات حسابداری و نیز میزان اعتماد به این اطلاعات و کاهش هزینه ها و تعداد کارکنان واحد حسابداری، مواردی هستند که می توانند، هزینه های نسبتاً بالایی را که برای پیاده سازی سیستم های آماده ی حسابداری انجام می شوند، توجیه کنند و از محل فزونی این منابع بر مخارج، برای سازمان ارزش افزوده به وجود آورند (بووک هالد، ۱۹۹۹).

اکثر حسابداران تأیید می کنند که نرم افزار حسابداری ابزاری ارزشمند برای تجارت مدرن است، اما در ابتدا فقط برای ذخیره سازی عملیات ساده منصوب می شد. و معنای اساسی نرم افزار حسابداری ثبت داده های مالی بود و بعدها کارکرد آن به تبدیل آن به اطلاعات مالی مفید گسترش یافت (آزیروف، ۲۰۱۹). با گذشت زمان متخصصان نرم افزار حسابداری را "عصای جادویی" نامیدند، زیرا قبل از کامپیوتری کردن معاملات حسابداری، بسیاری از وظایف توسط دست انجام می شد و شرکت ها مجلات معاملات بزرگی را نگه می داشتند. این تغییر تنها در قرن بیستم اتفاق افتاد، زمانی که رایانه ها حسابداری را به طور قابل توجهی متحول کردند. اولین کامپیوتر برای اهداف حسابداری در سال ۱۹۵۵ فروخته شد (اسکات، ۲۰۱۵).

پژوهش های کنونی نشان داده است که انجام پژوهش های ویژه برای شرکت ها برای یافتن اینکه چه نوع نرم افزار حسابداری با چه ویژگی هایی برای ارضای نیازهای حسابداری و مدیریتی لازم و مناسب است، مهم است. نوآوری این پژوهش را می توان به این صورت بیان کرد که گسترش استفاده شرکت ها از روش های داده پردازی الکترونیک و سیستمهای اطلاعاتی حسابداری و همچنین تأثیر آن بر طراحی و برنامه ریزی فرایندهای حسابرسی توسط حسابرسان به منظور انجام وظایف اعتباربخشی صورت های مالی و حصول اطمینان از عملکرد سیستم های کنترلی، ضروری می نماید تا کارآمدی ویژگی های نرم افزارهای حسابداری مورد بررسی قرار گیرد و از این طریق بر کارایی و اثربخشی وظیفه و نقش حسابرسان در ارتباط با قضاوت و ارزیابی آن ها از سیستم کنترل صاحب کار و صورت های مالی اضافه نماییم.

نرم افزار حسابداری به بخشی جدایی ناپذیر از انواع مشاغل تبدیل شده است. امروزه حسابداری و مدیریت مالی به ابزارهای علمی در راه اندازی کسب و کار تبدیل شده اند که در آن برنامه های نرم افزاری به مدیریت مؤثرتر امور مالی کمک می کنند. شرکت ها همچنین فعالیت های خود را در بازارهای بین المللی برای به دست آوردن سهام خود گسترش می دهند و در نتیجه تقاضا برای بسته های نرم افزاری حسابداری جدید و پیچیده تر برای رسیدگی به مسائل حسابداری بین المللی افزایش می یابد (آخیکاری و همکاران، ۲۰۰۴). بیش از ۱۵۰ محصول نرم افزاری شناخته شده در سرتاسر جهان وجود دارد و بیشتر آنها برای مشاغل بزرگ هدف قرار می گیرند. اما استرس اصلی باید به ویژه بر روی مشاغل کوچک باشد، زیرا شرکت هایی با این اندازه محافظت نمی شوند و نمی توانند بودجه زیادی را در برنامه های حسابداری تامین کنند. تعدادی فروشنده وجود دارد که به این بازار خدمات می دهند (برنز، ۲۰۱۳).

ارتباط بین نرم افزار حسابداری و عملکرد شرکت تنها در صورتی قابل تشخیص است که برنامه نرم افزار حسابداری برای برخی ویژگی های خاص شرکت مناسب باشد. همچنین باید تاکید کرد که متخصصان زیادی در فرآیند حسابداری دخیل هستند. بسیاری از پژوهشات انجام شده نشان داد که پذیرش سیستم اطلاعات حسابداری به طور مؤثر بر عملکرد، سودآوری و کارایی عملیات شرکت ها در برخی از کشورها تأثیر می گذارد (کوزر و همکاران، ۲۰۱۱).

با پیشرفت علم و همسو شدن جامعه با فناوری، بخش عمده ای از مسئولیتها از نیروی انسانی گرفته و به تکنولوژی محول شده است. برای انجام این مسئولیت ها معمولاً وقت و انرژی بسیار زیادی از کارمندان هر بخش اتلاف میشود. امروزه استفاده از نرم افزارهای حسابداری در اکثر سازمانها و موسسات امری رایج و شایع است. سهولت تهیه ی انواع گزارشها بدون نیاز به نگه داری دفاتر خاص، انجام خودکار محاسباتی مانند استهلاک داراییها، حقوق و دستمزد ماهیانه، قیمت گذاری اسناد صادره از انبارها و نیز عملیات مربوط به بستن حسابها و نظایر آن، از جمله جذابیتهایی است که موسسات را به استفاده از نرم افزارهای حسابداری ترغیب می کند. علی رغم مزایای مورد انتظار برای سیستم های مکانیزه ی مالی، مواردی مانند هزینه های بالای استقرار، بالا رفتن هزینه های واحد امور مالی پس از استقرار سیستم و برخی از مشکلات ناشی از استقرار سیستم مکانیزه، ارزش افزوده ی استفاده از نرم افزارهای مالی را مورد تردید قرار می دهد. (عرب مازاریزدی و خدابنده لو، ۱۳۸۶).

نتیجه مثبت را نشان می دهد (عبدالله، ۲۰۱۳). گرانده و همکاران (۲۰۱۰) دریافتند که سیستمهای اطلاعاتی حسابداری تأثیر مثبتی بر شاخصهای نتیجه و بهره‌وری دارد. هزینه های تامین سخت افزار و نرم افزار، آموزش کارکنان، نگه داری سیستم و نظایر آن به شرکت تحمیل می شود. در مقابل، منافی از قبیل: تهیه ی به موقع اطلاعات، تهیه ی اطلاعات برای سطوح متفاوت مدیریت، افزایش سرعت تهیه ی اطلاعات حسابداری، افزایش امنیت اطلاعات حسابداری و نیز میزان اعتماد به این اطلاعات و کاهش هزینه ها و تعداد کارکنان واحد حسابداری، مواردی هستند که می توانند، هزینه های نسبتا بالایی را که برای پیاده سازی سیستم های آماده ی حسابداری انجام می شوند. توجیه کنند و از محل فزونی این منابع بر مخارج، برای سازمان ارزش افزوده به وجود آورند (بووک هالد، ۱۹۹۹).

سیستمهای اطلاعات حسابداری شامل نرم افزار و سخت افزار رایانه‌ای است که به ثبت اطلاعات حسابداری کمک می کند (ناپ، ۲۰۱۹). حرکت سریع در پذیرش فناوری اطلاعات (IT) توسط سازمان‌ها به کسب و اجرای عملیات حسابداری روزانه با استفاده از نرم افزار حسابداری رایانه ای کمک می کند. اکثر سازمان‌ها اکنون روش سنتی خود (سیستم حسابداری دستی) را با سیستم های حسابداری کامپیوتری جایگزین کرده اند (فیو و وانگاریا، ۲۰۲۰). تشویق می شود که تلاش مستمری برای تجهیز حسابداران آینده به دانش و مهارت لازم در فناوری اطلاعات مورد نیاز است زیرا ارتباط متقابل بین حوزه های عملیاتی فناوری اطلاعات و حسابداری در یک سازمان همیشه مهم است (ترنر و همکاران، ۲۰۲۲). در طول سال‌ها، محققان همچنین دریافته‌اند که برخی از مشکلات عمده‌ای که شرکت‌های کوچک و متوسط با آن مواجه هستند، سوابق ناقص، کمبود منابع مالی، بی تجربه بودن کارکنان، منبع تغذیه ضعیف و سایر موارد است (کاپوسنیان و همکاران، ۲۰۲۰). حسابداری حرفه ای باید دانش کافی از نرم افزارهای حسابداری مختلف برای شناسایی و ثبت اقلام مختلف در دفاتر که در ذیل صورت های مالی قرار می گیرد، داشته باشد و از عادلانه بودن صورت های مالی اطمینان حاصل کند (مصطفی، ۲۰۲۰). نرم افزار حسابداری ابزار اصلی در سیستم های اطلاعات حسابداری است که اطلاعات به موقع، دقیق و قابل اعتماد را ارائه می دهد. بدون شک، بر کسی پوشیده نیست که تکنولوژی به حدی تکامل یافته است که هیچ شرکت تجاری فعلی بدون آن نمی تواند فعالیت کند (رمضانی و همکاران، ۲۰۱۲). عدم استفاده و آگاهی از نرم افزار حسابداری منجر به ادامه حسابداری دستی می شود که ممکن است برای صاحبان مشاغل، نظارت بر سلامت مالی کسب و کار خود بسیار سخت باشد. این باعث می شود که شرکت‌ها به اهداف تجاری

با توجه به موارد ذکر شده، پرسش اصلی این پژوهش این می باشد که میزان تأثیرگذاری عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت‌ها چقدر می باشد؟

مبانی نظری پژوهش

مناسبترین تعریف نرم افزار حسابداری توسط فرهنگ لغت حسابداری بارون ارائه شده است. نرم افزار حسابداری برنامه‌هایی هستند که برای نگهداری دفاتر حسابداری در رایانه استفاده می شوند. از این نرم افزار می توان برای ثبت تراکنش ها، حفظ مانده حساب ها و تهیه صورت های مالی و گزارش ها استفاده کرد (سایگل، ۲۰۰۰). ابوموسی (۲۰۰۵) بیان می کند که انتخاب مناسبترین بسته نرم افزار حسابداری به یکی از حیاتیترین تصمیم‌ها برای اکثر سازمان‌ها در دنیای کسب و کار در حال تغییر تبدیل شده است. انتخاب نرم افزار حسابداری به مزایا و معایب بسته های نرم افزار حسابداری بستگی دارد. فن آوری های حرفه ای، روش حسابداری حرفه ای را تغییر داده است. در چندین دهه گذشته نرم افزار حسابداری فقط برای انجام معاملات پولی بین شرکت‌ها و افراد مورد استفاده قرار گرفته است اما با گذشت زمان پیچیده تر شد. امروزه نرم افزار حسابداری ابزاری مؤثر در مدیریت فرآیندهای کسب و کار است. هزاران شرکت وجود دارد که انواع مختلف نرم افزار حسابداری را تولید می کنند. مدیران در انتخاب مناسب ترین نرم افزار حسابداری متناسب با نیازهای شرکت‌ها با مشکلاتی مواجه هستند (ماروشچاک و همکاران، ۲۰۲۱). پژوهشات هراش (۲۰۱۷) نشان داد که سیستم های اطلاعات حسابداری بر عملکرد شرکت های کوچک و متوسط تأثیر دارد و ثابت کرد که سیستم های اطلاعات حسابداری یکی از مهم ترین شاخص های پایداری شرکت‌ها است. چی وون (۲۰۱۷) تأثیر نرم افزار حسابداری را بر عملکرد تجاری شرکت های مالزیایی بررسی کرد. این پژوهش بر اساس نگرش شرکت کنندگان نسبت به اهمیت سیستم های اطلاعات حسابداری بود. نتایج مثبت بود و نویسنده تأیید کرد که نرم افزار حسابداری از اهمیت و ارزش زیادی برای کسب و کارها، سازمان‌ها و اقتصاد برخوردار است. ویکراماسینگه و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند که نرم افزار حسابداری نقش مهمی در ایجاد اطلاعات حسابداری با کیفیت و ذخیره اطلاعات لازم برای تصمیم گیرندگان دارد. نرم افزارهای حسابداری می تواند هزینه های مخارج حسابداری را کاهش دهد. نرم افزار حسابداری تأثیر مستقیمی بر کیفیت صورت های مالی ارسالی به بخش های مختلف دولتی دارد (ترابولسی، ۲۰۱۸). سیستم های اطلاعاتی حسابداری تأثیر کافی بر کیفیت صورتهای مالی، زمان تهیه آن‌ها دارد و در صورت استفاده از آن

افزارهای حسابداری شامل افزایش گزارش های مالی قابل اعتماد و دقیق و دسترسی سریع تر به داده های مالی است و تولید نسبتاً بهبود یافته اطلاعات حسابداری از طریق صورت های مالی را تضمین می کند (گوکتن و اوزدوگان، ۲۰۲۰). لی و همکاران (2018) دریافتند که استفاده از اکسل در حوزه های حسابداری مانند حسابرسی، مالیاتی، مشاوره ای و شرکتی توسط اکثر سازمان های کوچک مهم تلقی می شود. جیمو و همکاران (2020) و آماهلو و همکاران (2017) نظر خود را بیان کردند که استفاده از سیستم حسابداری کامپیوتری در مقایسه با زمانی که بانک ها از سیستم دستی حسابداری استفاده می کردند، افزایش حاشیه ای را در سودآوری بانک ها نشان داده است. بسیاری از شرکت ها در حال حاضر با استفاده از فرصت های ارائه شده توسط فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)، و همچنین متغیرهای مختلفی که بر انتخاب مالک-مدیران این شرکت ها برای پذیرش فناوری اطلاعات و ارتباطات تأثیر می گذارند، پتانسیل و مهارت های خود را به نمایش می گذارند (فتاح و همکاران، ۲۰۲۱).

به طور کلی نرم افزارهای حسابداری در انطباق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی حسابداری باید شرایط زیر را در خصوص محاسبات حسابداری و مالی شرکت ها در راستای (تصمیم گیری صحیح مدیران احراز نمایند. شرایط عبارتند از: سازگاری، انعطاف پذیری، کنترل های داخلی، ویژگی های عمومی، آموزش و ساختار گزارش دهی.

سازگاری از جمله ویژگی های اصلی یک نرم افزار حسابداری مناسب است. به عبارتی سیستم کاری هموار و در راستای عملیات، کارکنان و ساختار سازمانی را سازگاری گویند (برد و ترنر، ۲۰۰۰). سازگاری را توانایی هر نوع اطلاعات و تکنولوژی در سازمان ها می دانند. در واقع سیستمی که با سازمان سازگار نباشد محکوم به شکست است. سازمان ها بر روی داده های قابل استفاده در جهت نیازهای سیستم های اطلاعاتی خودشان تمرکز می کنند و سازگاری حکم تمرکز داده ها را در سازمان داراست. در سازمانی که سیستم های اطلاعاتی آن سازگار نباشند در تمرکز داده ها دچار مشکل خواهد شد (چاپمن و کینز، ۲۰۰۹). قرار دادن به موقع اطلاعات دقیق در اختیار تصمیم گیرندگان و به موقع بودن اطلاعات موضوعی است که می بایست توسط کاربر مشخص شود و اگر اطلاعات بصورت دقیق و بهنگام نیاز ارایه نگردد، ممکن است در زمان دیگری سودمند واقع نگردد یا حداقل سودمندی را داشته باشد. بنابراین ارایه به موقع اطلاعات جزء اهداف عمده هر سیستم اطلاعاتی محسوب می گردد (دیویس و اولسن، ۱۹۸۵).

خود نرسند (الهاتابات، ۲۰۲۰). دیویس (۱۹۸۹) بیان می کند که فناوری اطلاعات (از جمله نرم افزارهای حسابداری) به آسانی قابل درک و فهم هستند، در حالیکه سودمندی قابل مشاهده بصورت درجه ای تعریف می شود که هر فرد باور دارد استفاده از یک سیستم خاص باعث ارتقاء عملکرد کاری وی می شود. با توجه به هزینه های بسیار گزاف نرم افزارهای تخصصی حسابداری می توان از نرم افزار اکسل که جزئی از مجموعه بسیار کارای آفیس میکروسافت است، استفاده کرد. این برنامه ابزار کارآمدی برای تهیه گزارش های حسابداری، اجرای محاسبات ساده و پیچیده مالی، تجزیه و تحلیل، خلاصه کردن اطلاعات، تهیه نمودارها و فهرست ها است. از دیگر ویژگی های مهم نرم افزار اکسل می توان به هدف برنامه نویسان آن اشاره کرد که به گونه ای به طراحی این نرم افزار پرداخته اند که در هر سطحی از محاسبات ابتدایی و ساده تا محاسبات پیچیده و مشکل ریاضی، آماری و مهندسی بتوان از آن بهره مند شد. نرم افزارهای حسابداری به عنوان پشتیبان های اساسی در سیستم های حسابداری و مالی از اهمیت ویژه ای برخوردارند. یک نرم افزار مناسب حسابداری باید از ارتباط استاندارد بین ماژول ها استفاده کند. همچنین در خصوص تایید داده های جدید به کاربر کمک کرده و بصورت آسان اطلاعات قدیمی را برای تجزیه و تحلیل روند استخراج کند. البته ویژگی های اصلی دیگری همچون انعطاف پذیری، کنترل موجودی ها، سطوح مختلف امنیت و پشتیبان گیری اتوماتیک وجود دارند (ندل، ۱۹۹۲). لازم به توضیح است که در راستای غنا و پویایی بیشتر پژوهش از ویژگی های عمومی، آموزش و ساختار گزارش دهی نیز استفاده بعمل آمده است. خصوصیات اصلی حسابداری در دنیای تجارت امروز تعامل حسابداران حرفه ای با سیستم های اطلاعاتی رایانه ای است. حسابداران نیز باید مانند کاربران اصلی سیستم های حسابداری در طراحی سیستم و شناخت عملیات بنگاه های اقتصادی مشارکت کنند. مدیران حسابداری باید عملکرد سیستم های اطلاعاتی را اندازه گیری و ارزیابی کنند. حال این سوال پیش می آید که، آیا نرم افزارهای حسابداری که در شرکت ها مورد استفاده قرار می گیرند، دارای ویژگی هایی هستند که به بتوانند فعالیت ها و مسئولیت های پیش گفته فوق را به آسانی و بدون نقص به انجام برسانند؟ اکثر نرم افزارهای حسابداری برای حسابداران کاربر پسند هستند که منجر به انجام وظایف حسابداری به صورت روزانه، به موقع و دقیق می شود (ژو، ۲۰۲۰). اکثر سازمان ها در حال حاضر سیستم حسابداری دستی خود را با سیستم های حسابداری کامپیوتری جایگزین کرده اند (فیو و وانگاریا، ۲۰۲۰). مزایای نرم

افزاری باید از لحاظ ویژگیهای عمومی دارای ۴ مشخصه باشد (آوی و سارا، ۱۹۹۵).

- نصب آسان
- کاربری آسان
- پشتیبانی فروشنده
- قابلیت به روزرسانی

با توجه به کارکردهای متعدد نرم افزارهای حسابداری که توسط برنامه نویسان طراحی میگردد، قابلیت آموزش نرم افزارها یکی دیگر از خصوصیت های بارز در تطبیق با نیازهای آینده سازمان است. بنابراین آموزش های لازم به کاربران راهی در جهت نیل به اهداف کسب و کاری و مالی سازمان ها تلقی می گردد.

ساختار گزارش دهی در نرم افزارهای حسابداری مربوط به آرایش و گرافیک گزارش خروجی و تولید گزارش های تلفیقی و تطبیقی که منجر به تصمیم گیری مناسب توسط مدیران می گردد، به حساب می آید.

پیشینه پژوهش

پیشینه خارجی

بانرجی و ساراسوات (۲۰۲۲) به بررسی پذیرش نرم افزار حسابداری در کسب و کارهای کوچک و رونق کارآفرینی در هند پرداختند. هدف این مطالعه درک پذیرش نرم افزار حسابداری توسط شرکت های کوچک با استفاده از سیستم نوین حسابداری هوشمند می باشد. این مطالعه بر اساس نظرسنجی آزمایشی از واحدهای تجاری کوچک در شهر گوالیور انجام شده است. داده های پیمایشی با استفاده از آنالیز واریانس و مدل معادلات ساختاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نمونه ای متشکل از ۶۰ پاسخ دهنده انتخاب شد که از این تعداد ۵۶ نفر از نرم افزار حسابداری در محل کسب و کار خود استفاده می کنند. عوامل مؤثر در انتخاب بر اساس پاسخ دهندگانی بود که از نرم افزار حسابداری استفاده می کردند.

توتولی و احمد (۲۰۲۲) به بررسی فناوری اطلاعات و حسابداری الکترونیکی: برخی از عوامل تعیین کننده در میان شرکت های کوچک و متوسط پرداختند. یافته ها نشان می دهد که به جز هزینه فناوری اطلاعات (IT)، سایر عوامل تعیین کننده (ریسک فناوری اطلاعات، مهارت های فناوری اطلاعات کارکنان و دانش نظری کارکنان) تأثیر قابل توجهی بر عملکرد حسابداری الکترونیکی در میان SME ها دارند.

انعطاف پذیری یکی از مباحث بسیار حائز اهمیت در سیستم اطلاعاتی حسابداری است. انعطاف پذیری توانایی سیستم در مقابل تغییر جهت یا انحراف از مسیر تعیین شده فعالیت است (اردلی و همکاران، ۱۹۹۷) و یا به قول ایوانز (۱۹۹۱) انعطاف پذیری، توانایی در مقابل تغییرات در راستای نیازهای آینده سازمان است. به گفته رضائیان (۱۳۸۰)، سیستم اطلاعاتی باید توان ادغام در آینده را داشته باشد که این امر با انعطاف پذیری قابل پوشش است. یکی از صاحب نظران معتقد است که وقتی بیشتر آیتم های سازمان و سیستم در یک جریان محیطی بهم پیوسته قرار دارد، انعطاف پذیری بعنوان یک استراتژی عامل بحرانی موفقیت در سازمان جریان دارد (ایوانز، ۱۹۹۱). همچنین اپینک (۱۹۷۸) معتقد است که انعطاف پذیری یک واکنش استراتژیک در راستای نیازهای آینده سازمان هاست.

کنترل داخلی، برنامه و روش های واحد تجاری برای حفاظت از دارایی ها، تهیه اطلاعات دقیق و قابل اطمینان، بهبود کارایی عملیات و تشویق کارکنان به رعایت مقررات و روش های مدیریتی است (سجادی، ۱۳۸۵). سیستم های اطلاعاتی حسابداری یک مکانیزم مهم برای تصمیمات مؤثر مدیریت و کنترل در سازمان هاست. کنترل داخلی نیاز اطلاعاتی سازمان برای نظارت متمرکز بر عملیات می باشد.

اوی و سارا (۱۹۹۵) معتقدند که طراحی سیستم انتخاب نرم افزار مطابق با کنترل بوده و این نوع ارزیابی را جزء اهداف پژوهش خود قرار دادند. از نقطه نظر کنترل مناسب بودن امنیت داده ها معمولاً یک درگیری اصلی سازمانی است. اگر کنترل های کاربردی ضعیف باشند، ستاده های سیستم های اطلاعاتی حسابداری حاوی خطا و اشتباه مدیریت می شود و بر روابط سازمان با فروشندگان، مشتریان و سایر اشخاص برون سازمانی تأثیر منفی بگذارد. بطور کلی پنج گروه کنترل های داخلی به شرح زیر در سیستم های رایانه ای وجود دارد (سجادی و طباطبایی، ۱۳۸۵).

- ۱) کنترل داده های اولیه
- ۲) روش های کنترل اعتبار داده های ورودی به سیستم
- ۳) کنترل های ورود داده های مستقیم به سیستم
- ۴) کنترل های نگهداری فایل ها و پردازش داده ها
- ۵) کنترل ستاده های سیستم.

معیارهای عمومی که باید برای ارزیابی یک بسته نرم افزاری استفاده گردند به شرح زیر می باشد. به بیان دیگر بسته نرم

دستیابی به این اطلاعات در ایران به سختی صورت می گیرد و گاهی غیر ممکن می شود.

صالحی و حاجی زاده (۱۳۸۹) به بررسی سواد عمومی کامپیوتری کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران پرداختند. نتایج نشان داد که به طور کلی میزان سواد عمومی کامپیوتری تمامی زیرگروه ها پایین تر از حد متوسط می باشد. تمامی زیر گروه های سواد عمومی کامپیوتری پیش بینی کننده های معنی داری برای سواد کامپیوتری بودند.

علیپور و همکاران (۱۳۸۹) به بررسی ارزیابی نرم افزارهای حسابداری بر اساس ویژگی های سیستم های اطلاعاتی حسابداری پرداختند. نتایج نشان داد که در خصوص شناخت میزان تأثیر برخی از متغیرهای مورد مطالعه، همگی به جز ساختار گزارش دهی دارای ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی حسابداری مناسب می باشند. همچنین، کلیه فرضیه های پژوهش حاکی از عدم دلالت و تأثیر دو ویژگی کنترل و سازگاری در نوع فعالیت شرکت ها و انعطاف پذیری در تعداد نیروی انسانی را داشتند.

فرضیه های پژوهش

با توجه به مبانی نظری ارائه شده، فرضیه های پژوهش به صورت زیر ارائه شده است:

فرضیه اصلی: عوامل موثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی تأثیر گذار می باشد.

فرضیه فرعی اول: نرم افزارهای حسابداری دارای ویژگی های عمومی مناسب برای شرکت ها می باشند.

فرضیه فرعی دوم: نرم افزارهای حسابداری با اهداف و نیازهای جاری شرکت ها سازگاری دارند.

فرضیه فرعی سوم: نرم افزارهای حسابداری در راستای پاسخگویی به نیازها آتی شرکت ها دارای انعطاف پذیری می باشند.

فرضیه فرعی چهارم: نرم افزارهای حسابداری قابلیت کنترل های داخلی مناسب را در شرکت ها دارند.

فرضیه فرعی پنجم: نرم افزارهای حسابداری دارای پشتیبانی های آموزشی مناسب برای شرکت ها هستند.

فرضیه فرعی ششم: نرم افزارهای حسابداری دارای ساختار گزارش دهی مناسب برای شرکت ها می باشند.

روش پژوهش

روش پژوهش در این مقاله توصیفی-پیمایشی است و از نظر نوع کاربردی می باشد. در راستای ورود به حوزه پژوهش نیز از

وایسوجان و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی انتخاب نرم افزار حسابداری برای شرکت های کوچک و متوسط با استفاده از روش فازی تاپسیس پرداختند. با توجه نتایج، رتبه بندی انواع نرم افزار حسابداری از نظر انطباق با الزامات خدمات حسابداری شرکت های کوچک و متوسط توسط برنامه های جهانی که عمدتاً بر اجرای توابع حسابداری مالی با حداکثر پشتیبانی از فرآیند حسابداری متمرکز شده است هدایت شد.

حمد و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر نرم افزار حسابداری در به حداقل رساندن هزینه های کسب و کار پرداختند. این مطالعه داده های تجربی را از ۷۱ شرکت کوچک و متوسط در اربیل جمع آوری کرد و از تحلیل های دو متغیره و عاملی برای تحلیل های بعدی استفاده شد. در ادبیات، متغیرهای هزینه، اندازه کسب و کار، زیرساخت، حمایت دولتی، پشتیبانی مدیریت، محیط خارجی، و سهولت استفاده درک شده همگی به عنوان ملاحظات مهم برجسته شده اند.

ماروشچاک و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی نرم افزار حسابداری در تجارت مدرن پرداختند. نتایج به دست آمده امکان شناسایی عناصر اصلی در تشکیل فهرستی از ویژگی های لازم برای انتخاب درست محصولات نرم افزار حسابداری را فراهم می کند. واقعیت ها نشان می دهد مدیرانی که نیازها و ویژگی های خاص نرم افزار حسابداری را در نظر نمی گیرند، با مشکل مغایرت با نیازهای شرکت مواجه می شوند.

پیشینه داخلی

محمد نژاد و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی ارزیابی نرم افزارهای حسابداری بر اساس ویژگی های سیستم های اطلاعاتی حسابداری پرداختند. نتایج نشان داد که انعطاف پذیری نرم افزارهای حسابداری بر پاسخگویی به ذی نفعان داخلی و خارجی شرکت تأثیرگذار است.

صالحی و نوروزی (۱۳۹۴) به بررسی مطالعه تجربی پذیرش نرم افزارهای حسابداری در میان دانشجویان پرداختند. نتایج نشان داد که سهولت مشاهده شده در استفاده از برنامه ها تأثیر مثبت بر تمایل به استفاده ندارد و تمایل به استفاده نیز دارای تأثیر مثبت بر استفاده حقیقی سیستمی از برنامه های حسابداری می باشد.

چگونیان و همکاران (۱۳۹۲) به ارزیابی سیستم های اطلاعاتی حسابداری از دیدگاه کاربران پرداخته اند. نتایج نشان داد که پژوهشات متعددی در ارتباط با کیفیت سیستم های اطلاعاتی و رضایت مندی کاربران صورت می گیرد و هدف طراحان این سیستم ها، نیل به اهداف از پیش تعیین شده ای است که برای این سیستم ها در نظر گرفته اند، ضمن اینکه تأکید ویژه ای بر روی سیستم های تحت وب وجود دارد، لیکن

جدول ۱. مقادیر ضریب آلفای کرونباخ مولفه های پرسشنامه مورد مطالعه

مولفه	تعداد سوال	ضریب آلفای کرونباخ
ویژگی های عمومی	۵	۰/۷۱
سازگاری	۷	۰/۸۱
انعطاف پذیری	۵	۰/۷۹
کنترل داخلی	۹	۰/۸۸
آموزش	۵	۰/۹۰
ساختار گزارش دهی	۶	۰/۷۸
کل پرسشنامه	۳۷	۰/۹۴

در جدول ۱ مقدار ضریب آلفای کرونباخ هر کدام از مولفه ها محاسبه شده که این مقادیر نشان دهنده اعتبار قابل قبول مولفه ها در مقیاس می باشد. همچنین مقدار ضریب آلفای کرونباخ مقیاس با تعداد ۳۷ سوال برابر با ۰/۹۴ بدست آمده و این مقدار بیشتر از ۰/۷۰ می باشد. که این مقدار نشان دهنده همبستگی بسیار بالا بین سوالات می باشد. بنابراین پرسشنامه مورد مطالعه از اعتبار بسیار بالائی برخوردار می باشد.

اطلاعات توصیفی مولفه های پرسشنامه پژوهش

در جدول ۲ آمار توصیفی متغیرهای مورد مطالعه ارائه شده است.

جدول ۲. اطلاعات توصیفی مولفه های مورد مطالعه پژوهش

مولفه	میانگین	میانه	انحراف معیار	واریانس
ویژگی های عمومی	۳/۸۱	۳/۸۰	۰/۶۹	۰/۴۸
سازگاری	۳/۸۹	۳/۹۲	۰/۶۰	۰/۳۷
انعطاف پذیری	۳/۷۵	۳/۸۰	۰/۷۰	۰/۴۹
کنترل داخلی	۳/۷۷	۳/۶۶	۰/۶۲	۰/۳۹
آموزش	۳/۷۴	۳/۶۶	۰/۶۲	۰/۳۹
ساختار گزارش دهی	۳/۹۵	۴/۰۰	۰/۵۹	۰/۳۵
کل پرسشنامه	۳/۸۲	۳/۸۳	۰/۵۳	۰/۲۸

با توجه به جدول ۲، مقدار میانگین ساختار گزارش دهی برابر با ۳/۹۵ می باشد که بیشترین میانگین در بین مولفه های پرسشنامه مورد مطالعه را دارد. در ادامه مقدار میانه برای ساختار گزارش دهی برابر ۴/۰۰ می باشد و متغیر آموزش با میانگین ۳/۷۴۳۸ دارای کمترین میانگین در بین مولفه های مورد مطالعه می باشد. در ادامه انحراف استاندارد نیز برای مولفه های مورد مطالعه محاسبه گردیده است که مشاهده می شود که ساختار گزارش دهی با انحراف معیار ۰/۵۹ دارای کمترین انحراف معیار

روش میدانی استفاده بعمل آمده است. در راستای گردآوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش نیز از دو دسته داده های اولیه و ثانویه بهره برداری شده که در راستای داده های ثانویه، اسناد، مدارک، کتب، مقالات، موتورهای جستجوی اینترنتی و سایت های مرتبط، محور جمع آوری می باشند. در واقع پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از بعد شیوه سنجش متغیرها جزء پژوهش های توصیفی و از لحاظ زمان گردآوری داده ها مقطعی است. داده های این پژوهش از طریق توزیع پرسشنامه، بین افراد مورد مطالعه پژوهش، جمع آوری شده اند. جامعه آماری پژوهش، شرکت های مستقر در شیراز بودند که نرم افزارهای حسابداری در سال ۱۴۰۰ برای آن ها پیاده سازی شده بود. پرسشنامه پژوهش حاضر بر اساس طیف لیکرت می باشد که سوالات آن محقق ساخته و بر اساس ویژگی های موجود در نرم افزار حسابداری طراحی شده است و شامل ۵ سوال از ویژگی های عمومی، ۷ سوال از سازگاری، ۵ سوال از انعطاف پذیری، ۹ سوال از کنترل داخلی، ۵ سوال از آموزش و ۶ سوال از ساختار گزارش دهی می باشد. داده های ۵۸ پرسشنامه پس از کد گذاری بصورت داده های خام توسط کامپیوتر وارد نرم افزار آمار spss نسخه ۲۵ شدند و اساس تجزیه و تحلیل پژوهش حاضر قرار گرفتند. با استفاده از آزمون T به مقایسه میانگین مشاهده شده و میانگین نظری پرداخته تا در خصوص تایید یا رد فرضیه ها بطور مجزا در تصمیم گیری کرد. چنانچه میانگین مشاهده میانگین حاصل از نمونه مورد مطالعه برای هر فرضیه از میانگین نظری ($3 = \frac{1+2+3}{5}$) میانگین کدهای اختصاص داده شده در طیف لیکرت به طور معناداری بزرگتر باشد می توان پذیرفت که فراوانی گزینه های خیلی زیاد و زیاد نسبت به فراوانی گزینه های خیلی و کم به طور معناداری کمتر می باشد. بنابراین فرضیه محقق پذیرفته می شود. برای سنجش میزان روایی محتوایی پرسشنامه، از نظر خبرگان مربوطه استفاده گردید، به طوری که نظر تعدادی از متخصصین، اساتید و خبرگان، اخذ و پرسشنامه طراحی شده، توسط آنها مورد بررسی قرار گرفت، تعدادی از سئوالات پرسشنامه اصلاح و سپس سوالات تصحیح شده مجدداً در اختیار آنها قرار گرفت و نهایتاً روایی دو پرسشنامه، توسط افراد مذکور مورد تایید قرار گرفت.

یافته های پژوهش

پایایی پرسشنامه

در این تحقیق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ با نرم افزار Spss ۲۵ انجام شد که نتیجه این تحلیل برای مؤلفه های پرسشنامه مورد مطالعه، به شرح جدول ۱ می باشد:

عوامل موثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی موثر بوده است. و چون مقدار میانگین متغیر مورد مطالعه برابر با $3/82$ و این مقدار بیشتر از 3 می باشد در نتیجه عوامل موثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی تاثیر مناسبی دارد.

نتایج فرضیه فرعی اول در جداول ۵ ارائه شده است.

با توجه به جدول ۵ سطح معنی داری محاسبه شده کمتر از 0.05 می باشد ($sig < 0.05$) لذا فرض صفر پذیرفته نمی شود، در نتیجه ویژگیهای عمومی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است. و چون مقدار میانگین متغیر مورد مطالعه برابر با $3/81$ و این مقدار بیشتر از 3 می باشد در نتیجه نرم افزارهای حسابداری دارای ویژگیهای عمومی مناسب برای شرکتها می باشند.

نتایج فرضیه فرعی دوم در جداول ۶ ارائه شده است.

با توجه به جدول ۶ سطح معنی داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از 0.05 می باشد ($sig < 0.05$) لذا فرض صفر پذیرفته نمی شود، در نتیجه سازگاری در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است. و چون مقدار میانگین متغیر مورد مطالعه برابر با $3/89$ و این مقدار بیشتر از 3 می باشد در نتیجه نرم افزارهای حسابداری بااهداف و نیازهای جاری شرکتها سازگاری دارند.

نتایج فرضیه فرعی سوم در جداول ۷ ارائه شده است.

با توجه به جدول ۷ سطح معنی داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از 0.05 می باشد ($sig < 0.05$) لذا فرض صفر پذیرفته نمی شود، در نتیجه انعطاف پذیری در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است. و چون مقدار میانگین متغیر مورد مطالعه برابر با $3/75$ و این مقدار بیشتر از 3 می باشد در نتیجه نرم افزارهای حسابداری در راستای پاسخگویی به نیازها آتی شرکتها دارای انعطاف پذیری می باشند.

نتایج فرضیه فرعی چهارم در جداول ۸ ارائه شده است.

با توجه به جدول ۸ سطح معنی داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از 0.05 می باشد ($sig < 0.05$) لذا فرض صفر پذیرفته نمی شود، در نتیجه کنترل های داخلی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است. و چون مقدار میانگین متغیر مورد مطالعه برابر با $3/77$ و این مقدار بیشتر از 3 می باشد در نتیجه نرم افزارهای حسابداری قابلیت کنترل های داخلی مناسب را در شرکت ها دارند.

نتایج فرضیه فرعی پنجم در جداول ۹ ارائه شده است.

با توجه به جدول ۹ که سطح معنی داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از 0.05 می باشد ($sig < 0.05$) لذا فرض صفر

یا به عبارتی پراکندگی داده ها نسبت به میانگین نسبت به دیگر مولفه های مورد مطالعه می باشد و انعطاف پذیری با انحراف معیار $0/70$ دارای بیشترین انحراف معیار یا به عبارتی پراکندگی داده ها نسبت به میانگین نسبت به دیگر مولفه های مورد مطالعه می باشد. در ادامه مقدار واریانس نیز محاسبه شده است که نتیجه گیری شبیه نتیجه گیری انحراف استاندارد می باشد چون اگر از واریانس جذر بگیریم انحراف استاندارد بدست می آید و نتیجه همان می شود.

بررسی نرمال بودن متغیرها

آزمونی که جهت بررسی نرمال بودن متغیرها استفاده شده است، آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف (KS) می باشد. اگر سطح معناداری این آزمون بیشتر از $0/05$ باشد فرض صفر مبنی بر نرمال بودن داده ها پذیرفته می شود. نتایج نرمال بودن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. آزمون نرمال بودن داده های مولفه های مورد مطالعه

متغیرها	کولموگوروف-اسمیرنوف	Sig	وضعیت
ویژگی های عمومی	0/111	0/074	نرمال است
سازگاری	0/128	0/092	نرمال است
انعطاف پذیری	0/118	0/143	نرمال است
کنترل داخلی	0/155	0/111	نرمال است
آموزش	0/141	0/086	نرمال است
ساختار گزارش دهی	0/134	0/082	نرمال است
کل پرسشنامه	0/089	0/200	نرمال است

با توجه به جدول ۳ ، مقدار sig برای مولفه های پژوهش بیشتر از 0.05 می باشد و فرض صفر رد نمی شود در نتیجه داده های مولفه های پرسشنامه پژوهش ، نرمال می باشند.

آزمون فرضیه ها

برای بررسی تاثیر عوامل موثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی از آزمون t استیودنت استفاده می شود. مرز شدت پایین برای این عامل ۳ در نظر گرفته شده است. نتایج فرضیه اصلی در جدول ۴ ارائه شده است.

در جدول ۴ برای بررسی تاثیر عوامل موثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی از آزمون t-test تک نمونه ای استفاده شده است. با توجه به جدول ۴ سطح معنی داری محاسبه شده در جدول ۵ کمتر از 0.05 می باشد ($sig < 0.05$) لذا فرض صفر پذیرفته نمی شود، در نتیجه

در نهایت برای تعیین اینکه کدام عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها دارای اهمیت زیادی نسبت به بقیه عناصر می باشند، از آزمون فریدمن استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون در جدول ۱۱ ارائه شده است. با توجه به جدول ۱۱، می توان گفت چون سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می باشد، پس رتبه بندی عوامل مؤثر بر ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها از نظر درجه اهمیت معنی دار است و آزمون فریدمن مورد قبول است و می توان گفت در بین عناصر مورد مطالعه ، ساختار گزارش دهی دارای بیشترین اهمیت و کنترل داخلی از پایین ترین اهمیت در مقایسه با سایر عناصر برخوردار است. پس می توان گفت که تاثیر گذاری عوامل مؤثر بر ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها معنی دار بوده و پذیرفته می شود.

پذیرفته نمی شود، در نتیجه پشتیبانی های آموزشی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها مؤثر بوده است. و چون مقدار میانگین متغیر مورد مطالعه برابر با ۳/۷۴ و این مقدار بیشتر از ۳ می باشد در نتیجه نرم افزارهای حسابداری دارای پشتیبانی های آموزشی مناسب برای شرکت ها می باشند. نتایج فرضیه فرعی ششم در جداول ۱۰ ارائه شده است. با توجه به جدول ۱۰ سطح معنی داری محاسبه شده در جدول فوق کمتر از ۰.۰۵ می باشد (sig<.05) لذا فرض صفر پذیرفته نمی شود، در نتیجه ساختار گزارش دهی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها مؤثر بوده است. و چون مقدار میانگین متغیر مورد مطالعه برابر با ۳/۹۵ و این مقدار بیشتر از ۳ می باشد در نتیجه نرم افزارهای حسابداری دارای ساختار گزارش دهی مناسب برای شرکت ها هستند.

جدول ۴. آزمون t-test

Test Value = 3						
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین ها	اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	میانگین	آماره t	عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی
۰/۹۶	۰/۸۲	۰/۰۰۱	۵۷	۳/۸۲	۱۱/۸۳۸	

جدول ۵. آزمون t-test

Test Value = 3						
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین ها	اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	میانگین	آماره t	ویژگیهای عمومی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها
۱/۰۰	۰/۸۱	۰/۰۰۱	۵۷	۳/۸۱	۸/۹۵۴	

جدول ۶. آزمون t-test

Test Value = 3						
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین ها	اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	میانگین	آماره t	گاری در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها
۱/۰۵	۰/۸۹	۰/۰۰۱	۵۷	۳/۸۹	۱۱/۲۶۳	

جدول ۷. آزمون t-test

Test Value = 3						
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین ها	اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	میانگین	آماره t	انعطاف پذیری در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها
۰/۹۴	۰/۷۵	۰/۰۰۱	۵۷	۳/۷۵	۸/۱۸۸	

جدول ۸. آزمون t-test

Test Value = 3							
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین ها		اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	میانگین	آماره t	کنترل های داخلی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها
حد بالا	حد پایین						
۰/۹۴	۰/۶۱	۰/۷۷	۰/۰۰۱	۵۷	۳/۷۷	۹/۴۲۴	

جدول ۹. آزمون t-test

Test Value = 3							
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین ها		اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	میانگین	آماره t	پشتیبانی های آموزشی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها
حد بالا	حد پایین						
۰/۹۸	۰/۵۱	۰/۷۴۸	۰/۰۰۱	۵۷	۳/۷۴	۶/۴۱۳	

جدول ۱۰. آزمون t-test

Test Value = 3							
فاصله اطمینان ۹۵ درصد برای اختلاف میانگین ها		اختلاف میانگین	سطح معناداری (دو دامنه)	درجه آزادی	میانگین	آماره t	ساختار گزارش دهی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها
حد بالا	حد پایین						
۱/۱۱۰	۰/۷۹۷	۰/۹۵۴	۰/۰۰۱	۵۷	۳/۹۵	۱۲/۲۰۲	

جدول ۱۱. نتایج حاصل از رتبه بندی فریدمن برای عناصر مورد مطالعه پژوهش

رتبه میانگین	عوامل موثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها	ردیف
۳/۵۱	ویژگی های عمومی	۱
۳/۷۰	سازگاری	۲
۳/۳۳	انعطاف پذیری	۳
۳/۰۴	کنترل داخلی	۴
۳/۵۸	آموزش	۵
۳/۸۴	ساختار گزارش دهی	۶
Chi-Square=6/792		Df=5
		Sig=0/000

نتیجه گیری و پیشنهادها

هدف اصلی این پژوهش تأثیر عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها می باشد. پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها باعث صرفه جویی در هزینه، صرفه جویی در وقت، سهولت کاربرد، دقت در محاسبات، حفظ اطلاعات کاربران و مشتریان، کاهش بی دقتی و اشتباهات ناخواسته، گزارش گیری و خلاصه سازی، ایجاد یکپارچگی و نظم، به روز رسانی اطلاعات مالی، تدوین گزارشات مالیاتی، حفظ داده های مالی، عاقبت اندیشی وضعیت کسب و کار، کنترل و مدیریت هزینه ها و امور مالی می شود.

با توجه به نتیجه فرضیه اصلی پژوهش، عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها بطور کلی تأثیر مناسبی دارد. یعنی نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، در تطبیق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی مناسب از نظر ویژگی های عمومی، سازگاری، انعطاف پذیری، کنترل های داخلی، آموزش و ساختار گزارش دهی دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است.

با توجه به نتیجه فرضیه فرعی اول پژوهش، ویژگی های عمومی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها مؤثر بوده است، یعنی نرم افزارهای حسابداری دارای

بیشتری شود. نرم افزار حسابداری می بایست در حد اندازه و نیاز سازمان بوده و بعضاً شرکت های دولتی و خصوصی نیاز به طراحی نرم افزار اختصاصی برای خود دارند که زیر سیستم های متنوع آن ها را پوشش دهد. انتخاب نادرست نرم افزار حسابداری می تواند هزینه ها را افزایش داده و منجر به اختلال در فعالیت مالی سازمان / شرکت شود. نتایج این پژوهش با نتایج بانرجی و ساراسوات (۲۰۲۲)، توتولی و احمد (۲۰۲۲)، علیپور و همکاران (۱۳۸۹) و محمد نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می باشد.

با توجه به نتیجه فرضیه فرعی چهارم پژوهش، کنترل های داخلی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است، یعنی نرم افزارهای حسابداری قابلیت کنترل های داخلی مناسب را در شرکت ها دارند و نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، در تطبیق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی مناسب از نظر کنترل های داخلی دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است. یعنی، کنترل و نگهداری فایل ها و پردازش داده ها در نرم افزار حسابداری لحاظ گردد و به مقاومت نرم افزارهای حسابداری در برابر انواع ویروس های رایانه ای توجه بیشتری شود. نتایج این پژوهش با نتایج بانرجی و ساراسوات (۲۰۲۲)، توتولی و احمد (۲۰۲۲)، علیپور و همکاران (۱۳۸۹) و محمد نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می باشد.

با توجه به نتیجه فرضیه فرعی پنجم پژوهش، پشتیبانی های آموزشی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است، یعنی نرم افزارهای حسابداری دارای پشتیبانی های آموزشی مناسب برای شرکت ها می باشند و نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، در تطبیق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی مناسب از نظر آموزش دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است. یعنی، پشتیبانی فنی و خدمات با کیفیت در نرم افزار لحاظ گردد و برگزاری کارگاه آموزشی نرم افزار حسابداری برای شرکت ها، بیشتر مورد توجه قرار گیرد. نتایج این پژوهش با نتایج بانرجی و ساراسوات (۲۰۲۲)، توتولی و احمد (۲۰۲۲)، علیپور و همکاران (۱۳۸۹) و محمد نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می باشد.

با توجه به نتیجه فرضیه فرعی ششم پژوهش، ساختار گزارش دهی در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است، یعنی نرم افزارهای حسابداری دارای ساختار گزارش دهی مناسب برای شرکت ها هستند و نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، در تطبیق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی مناسب از نظر

ویژگی های عمومی مناسب برای شرکت ها می باشند و نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، در تطبیق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی مناسب از نظر ویژگی های عمومی دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است. یعنی، باید به نرم افزار مناسب شرکت و قیمت نرم افزار حسابداری توجه بیشتری شود. مزیت های نرم افزار حسابداری باعث می شود تا هزینه های کلی سازمان کاهش یابد. استفاده از یک برنامه حسابداری اجازه می دهد تا کارهای بزرگ و بیشتری با تعداد نفرات کمتری انجام شوند. نیروی انسانی از نقش انجام دهنده کار به «عامل نظارت» تغییر جایگاه می یابند و بیشتر کنترل گر می شوند تا محاسبه گر. نتایج این پژوهش با نتایج بانرجی و ساراسوات (۲۰۲۲)، توتولی و احمد (۲۰۲۲) و علیپور و همکاران (۱۳۸۹) همسو می باشد.

با توجه به نتیجه فرضیه فرعی دوم پژوهش، سازگاری در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است، یعنی نرم افزارهای حسابداری با اهداف و نیازهای جاری شرکتها سازگاری دارند و نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، در تطبیق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی مناسب از نظر سازگاری دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است. یعنی، اطلاعات دقیق و به موقع در اختیار تصمیم گیرندگان قرار گیرد و به قابلیت سفارش سازی نرم افزار توجه بیشتری شود. نرم افزارهای حسابداری در قالب پردازش ابری و هوش مصنوعی روز به روز کاربرد بیش تری پیدا می کنند و در هزینه ها صرفه جویی و تسریع عملکردها را در اختیار مدیران مالی قرار می دهند. قابلیت سفارشی سازی نرم افزار بسیار مهم است و باید با نیاز های شما هم گام سازی شود. نتایج این پژوهش با نتایج بانرجی و ساراسوات (۲۰۲۲)، توتولی و احمد (۲۰۲۲)، علیپور و همکاران (۱۳۸۹) و محمد نژاد و همکاران (۱۳۹۹) همسو می باشد.

با توجه به نتیجه فرضیه فرعی سوم پژوهش، انعطاف پذیری در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها موثر بوده است، یعنی نرم افزارهای حسابداری در راستای پاسخگویی به نیازها آتی شرکت ها دارای انعطاف پذیری می باشند و نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده در شرکت های مورد بررسی، در تطبیق با ویژگی های یک سیستم اطلاعاتی مناسب از نظر انعطاف پذیری دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است. یعنی، نصب و راه اندازی سریع نرم افزار حسابداری لحاظ گردد و به قابلیت تغییر نرم افزار در برابر نیازهای آتی سازمان توجه

مانند قابلیت تغییر در برابر نیازهای آتی و توسعه و ارتقای همراه با فناوری نوین، باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

◀ از نظر کنترل داخلی، برای بهبود فرایند پیاده سازی نرم افزار در شرکت ها و رضایت بیشتر آن ها، فاکتورهایی مانند مقاومت در برابر ویروس های رایانه ای و تضمین امنیت اطلاعات مالی، باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

◀ از نظر آموزش، برای بهبود فرایند پیاده سازی نرم افزار در شرکت ها و رضایت بیشتر آن ها، فاکتورهایی مانند برگزاری کارگاه آموزشی و در اختیار گذاشتن لوح فشرده آموزشی، باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

◀ از نظر ساختار گزارش دهی، برای بهبود فرایند پیاده سازی نرم افزار در شرکت ها و رضایت بیشتر آن ها، فاکتورهایی مانند توجه به ویژگی های بصری گزارش ها و بودجه بندی و برنامه ریزی برای پروژه های آتی، باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

محدودیت و تنها مشکل در این پژوهش، عدم همکاری و عدم پاسخ به سوال ها در مورد فاکتورهای نرم افزارهای حسابداری توسط بعضی از شرکت هایی بود که نرم افزار حسابداری در آن جا پیاده سازی شده بود.

فهرست منابع

- * چگونگیان، ایمان، سلطانی، اصغر، تعمت بخش، محمد علی. (۱۳۹۲). ارزیابی سیستم اطلاعات حسابداری از دیدگاه کاربران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه اصفهان.
- * رضائیان، علی. (۱۳۸۰). سیستم اطلاعات مدیریت. سمت، تهران.
- * سجادی، سید حسین، طباطبایی نژاد، سید محسن. (۱۳۸۵). سیستم های اطلاعاتی حسابداری. دانشگاه شهید چمران، اهواز.
- * صالحی، مهدی، نوروزی، مهدی. (۱۳۹۴). مطالعه تجربی پذیرش نرم افزارهای حسابداری در میان دانشجویان. حسابداری و منافع اجتماعی، ۱(۵)، ۱-۲۸.
- * صالحی، محمد، حاجی زاده، محمد. (۱۳۸۹). بررسی سواد عمومی کامپیوتری کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران، فصلنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. سال اول، شماره اول، پاییز.
- * عرب مازار یزدی، محمد، حجت ثابتي و علی گلي. (۱۳۸۶). آموزش حسابداری در عصر فناوری و ارتباطات، مجله حسابداری، شماره ۱۹۰، ۲۶-۳۱.

ساختار گزارش دهی دارای وضعیت مطلوبی بوده و این ویژگی ها در نرم افزارهای مورد استفاده لحاظ گردیده است. یعنی، نرم افزار حسابداری دارای ساختار کدینگ حساب ها باشند و اینکه گزارش ها دارای ویژگی های بصری مناسب باشند. نرم افزار مالی و حسابداری مناسب و کامل به مدیران کمک می کند تا بودجه های خود را به درستی ببینند و برای برنامه های آینده برنامه ریزی مناسبی داشته باشند. روند یک تجارت خوب بر اساس داده های حسابداری قبلی برآورد می شود تا بتواند برای آینده متناسب با اطلاعات قبلی برنامه مشخص داشته باشد. یک نرم افزار مالی مناسب به شرکت ها کمک می کند تا ضمانت نامه های مالی خود را به درستی تکمیل، اسناد بورس خود را آماده و ضمانت های مالیاتی را به درستی تکمیل کنند. شرکت ها باید متناسب با داده های نرم افزار مالی و حسابداری خود ضمانت نامه های مالی مورد نیاز شرکت را تنظیم کنند و برای اهداف مالیاتی مستقیم و غیر مستقیم و همچنین برنامه های سهام بتوانند زمان بندی درستی داشته باشند و به موقع و به درستی اسناد خود را مرتب کنند. نتایج این پژوهش با نتایج علیپور و همکاران (۱۳۸۹) همسو نمی باشد ولی با نتایج بانرجی و ساراسوات (۲۰۲۲)، توتولی و احمد (۲۰۲۲)، همسو می باشد.

با توجه به رتبه بندی عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها، که با استفاده از آزمون فریدمن انجام شد، عوامل مؤثر در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها معنی دار بوده و پذیرفته می شود و ساختار گزارش دهی دارای بیشترین اهمیت و کنترل داخلی از پایین ترین اهمیت در مقایسه با سایر عناصر برخوردار بود.

با توجه به نتایج به دست آمده در ارزیابی پیاده سازی نرم افزارهای حسابداری در شرکت ها، پیشنهاد های زیر ارائه می شود:

◀ از نظر ویژگی های عمومی، برای بهبود فرایند پیاده سازی نرم افزار در شرکت ها و رضایت بیشتر آن ها، فاکتورهایی مانند قیمت مناسب نرم افزار حسابداری و صرفه جویی مالی در سازمان، باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

◀ از نظر سازگاری، برای بهبود فرایند پیاده سازی نرم افزار در شرکت ها و رضایت بیشتر آن ها، فاکتورهایی مانند قابلیت سفارش سازی نرم افزار و قابلیت پردازش ابری، باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

◀ از نظر انعطاف پذیری، برای بهبود فرایند پیاده سازی نرم افزار در شرکت ها و رضایت بیشتر آن ها، فاکتورهایی

- International journal of academic research in accounting, finance and management sciences, 7(2), 30-43.
- * Avi Rushinek and sara F. Rushinek, (1995), Accounting software evaluation: hardware, audit trails, backup, error recovery and security., managerial auditing journal, vol. 10 No.9,1995,pp.29-37.
- * Banerjee, S., & Saraswat, P. (2022). Acceptance of Accounting Software in Small Business and Entrepreneurial Prosperity in India. SEDME (Small Enterprises Development, Management & Extension Journal), 49(2), 159-168.
- * Boockholdr, J, L.(1999). Accounting Information system, Irwin Mc Graw-Hill, International Edition.
- * Byrd, T. A. and D.E. Turner. (2000). Measuring the flexibility of information technology infrastructure: Exploratory Analysis of a construct. Journal of management information systems, summer vol. 17, No. 1, 167-208.
- * Căpușneanu, S., Topor, D. I., Constantin, D. M. O., & Marin-Pantelescu, A. (2020). Management accounting in the digital economy: evolution and perspectives. In Improving business performance through innovation in the digital economy (pp. 156-176). IGI Global.
- * Chapman, C.S. and L-A. Kihn. (2009). Information system integration, enabling control and performance. Accountion Organizations and society 34(2):151-169.
- * Chong VK, Chong KM. (1997). Strategic choices, environmental uncertainty and SBU performance: a note on the intervening role of management accounting systems. Account Bus Res 27(4): 268-76.
- * Eardley, A., D. Avison and p. powell, (1997), strategic information systems: An Analysis of Development Techniques which seek to incorporate strategic flexibility, journal of Organizational computing 7(1), 57-77.
- * Eppink, D.J., (1978), planning for strategic Flexibility, Long Range planning 11.
- * Evans, J. S., (1991), Strategic Flexibility for High technology Manoeuvres: A Conceptual framework, Journal of Mngement studies 28(1), 69-89.
- * Fatah, N. A., Hamad, H. A., & Qader, K. S. (2021). The Role of Internal Audit on Financial Performance Under IIA Standards: A Survey Study of Selected Iraqi Banks. Qalaa Zanist Journal, 6(2), 1028-1048.
- * Genus, A. and K. Dickson, (1995), Technological Analysis and strategic management 7(3), 283-285.
- * Gökten, S., & Özdoğan, B. (2020). The doors are opening for the new pedigree: a futuristic view for the effects of blockchain technology on accounting applications. Digital Business Strategies in Blockchain Ecosystems: Transformational Design and Future of Global Business, 425-438.
- * Gul FA, Chia YM. (1994). The effects of management accounting systems, perceived environmental and decentralization on managerial performance: a test of three-way interaction. Account Organ Soc 19(4/5): 413-26.
- * Hamad, H. A., Hamza, P. A., Gardi, B., Qader, K. S., & Anwar, G. (2021). The influence of accounting software in minimizing business costs. International
- * عرب مازاریزدی، محمد ، خدابنده لو، مهدی. (۱۳۸۶). فصلنامه بررسی منافع هزینه ها و ایجاد ارزش افزوده در به کارگیری نرم افزارهای آماده حسابداری در ایران، شماره ۲۳ و ۲۴، ۱۵۹-۱۳۹.
- * علیپور، مهرداد، بدیعی، حسین، رضائی، مرتضی. (۱۳۸۹). ارزیابی نرم افزارهای حسابداری بر اساس ویژگی های سیستم های اطلاعاتی حسابداری (AIS) مطالعه موردی شرکت های مستقر در استان زنجان. حسابداری مدیریت، ۳(۴)، ۶۵-۷۷.
- * کرمی، غلامرضا. (۱۳۹۳). مصاحبه با مجله حسابدار درباره جوامع حرفه ای و رشته حسابداری فروردین ماه. شماره ۱۴، ۲۶۵-۱۷.
- * محمد نژاد، مهناز، جامی، مجید، مرادخانی ملال، بهنام. (۱۳۹۹). بررسی ارزیابی نرم افزارهای حسابداری بر اساس ویژگی های سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد مطالعه شرکتهای تولیدی واقع در شهرک صنعتی زاهدان (میرجواه). مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری، ۳(۳)، ۲۲-۳۰.
- * Abdallah, A. A. J. (2013). The impact of using accounting information systems on the quality of financial statements submitted to the income and sales tax department in Jordan. European Scientific Journal, 1(4), 41-48.
- * Abernethy, M. A. and E. Vagnoni (2004): Power, organization design and managerial behavior, Accounting, Organizations and Society, volume 29, issue 3/4, pp. 207-225.
- * Abu-Musa, A. A. (2005). The determinates of selecting accounting software: A proposed model. Review of Business Information Systems (RBIS), 9(3), 85-110.
- * Adhikari, A., Lebow, M. I., & Zhang, H. (2004). Firm characteristics and selection of international accounting software. Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, 13(1), 53-69.
- * Al-Adaileh, R. (2009). An Evaluation of information system: Auser perspectivether case of Jordan Telecom Group, European journal of scientific research: 37(2):226-239.
- * Adams, D.A. Nelson, R. R. & Todd, P. A. 1992. Perceived usefulness, ease of use and usage of information technology: a replication. MIS Quarterly 16(2): Colher, P. R, Dixon, (199), The Evluation And Audit of Management information system, managerial Audition journal: 10(7):25-32.
- * Alhatabat, Z. (2020). The impact of ERP system's adoption on management accounting practices in the Jordanian manufacturing companies. International Journal of Business Information Systems, 33(2), 267-284.
- * Amahalu, N., Abiahu, M. F. C., & Chinyere, O. (2017). Comparative analysis of computerized accounting system and manual accounting system of quoted Microfinance Banks (MFBs) in Nigeria.

- journal of Engineering, Business and Management, 5(5).
- * Harash, E. (2017). Accounting performance of SMEs and effect of accounting information system: a conceptual model. *Global Journal of Management and Business Research*, 17(D3), 21-26.
 - * Jimoh, A. T. (2019). Impact of financial inclusion on performance of banks in Nigeria.
 - * Lee, L., Kerler, W., & Ivancevich, D. (2018). Beyond Excel: Software tools and the accounting curriculum. *AIS Educator Journal*, 13(1), 44-61.
 - * Mustafa, M. R. (2020). The study of problems moving from the unified accounting system to the international accounting standards. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 7(1), 101-116.
 - * Nadel, R.B., (1992). „Just how good is low-cost accounting software?„ *Computers in Accounting*, Vol. 8 No.3, April-May pp.18-49.
 - * Ramazani, M., & Moghaddam Zanjani, F. V. (2012). Accounting software expectation gap based on features of accounting information systems (AISs). *Journal of Emerging Trends in Computing and Information Sciences*, 3(11). 1530-1535.
 - * Simons, R. (1987), „Accounting control systems and business strategy: An empirical analysis„ *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 12 No. 4, pp. 357-374.
 - * Thottoli, M. M., & Ahmed, E. R. (2022). Information technology and E-accounting: some determinants among SMEs. *Journal of Money and Business*, 2(1), 1-15.
 - * Trabulsi, R. U. (2018). The Impact of Accounting Information Systems on Organizational Performance: The Context of Saudiâ€™s SMEs. *International Review of Management and Marketing*, 8(2), 69-73.
 - * Turner, L., Weickgenannt, A. B., & Copeland, M. K. (2022). Accounting information systems: controls and processes. John Wiley & Sons.
 - * Vysochan, O., Vysochan, O., Yasinska, A., & Hyk, V. (2021). Selection of accounting software for small and medium enterprises using the fuzzy topsis method. *TEM Journal*, 10(3), 1348.
 - * Wickramasinghe, M., Cooray, N. H. K., & Dissanayake, S. (2017). Impact of accounting software for Business Performance. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR)* Vol-3, Issue-5, 2454-1362.
 - * Xu, X. (2020). Application research of accounting archives informatization based on big data. In *Data Processing Techniques and Applications for Cyber-Physical Systems (DPTA 2019)* (pp. 55-62). Springer Singapore.



Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 14/ No. 54/ Summer 2024

Evaluation and ranking of effective factors in the deployment of accounting software

Abdolrasoul Rahmanian Koushaki

Assistant Professor, Department of Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran (Corresponding author) E-mail:
abr.rahmanian@pnu.ac.ir

Abstract

Accounting software is considered as one of the important components of accounting information systems. Therefore, it is important to examine the presence or absence of the main features of an accounting information system in these softwares in line with the components of this research. An accounting information system should have features such as compatibility, flexibility, internal control, general features, training and reporting structure. Therefore, the main goal of this research is the effect of effective factors in evaluating the implementation of accounting software in companies. The research method is descriptive-survey and completely practical in terms of type. Questionnaire and interview are the two main techniques for collecting primary research data. The statistical population in this research is the companies for which the accounting software was implemented in 1400. In line with data analysis, two methods of descriptive and inferential statistics have been used. In the inferential analysis section, one-sample T-test was used and Friedman's test was used to rank the effective factors in evaluating the deployment of accounting software. The results showed that the effective factors in evaluating the implementation of accounting software in companies generally have a good effect. That is, the accounting software used in the investigated companies has a favorable condition in terms of general features, compatibility, flexibility, internal controls, training and reporting structure, and these features are included in the used software. According to the ranking of effective factors in evaluating the implementation of accounting software in companies, the reporting structure has the most importance and internal control has the lowest importance compared to other elements.

Keywords: Accounting software, Software deployment, Evaluation, Ranking

